

Výskumná skupina raného detstva

Charakteristika a ciele výskumnej skupiny:

V medzinárodnej literatúre charakterizuje rané detstvo ako obdobie od narodenia do 8 rokov života. V súčasnej odbornej verejnosti vyzdvihuje kľúčovú úlohu a význam raného detstva. Je vedecky dokázané, že vzdelávanie v ranom detstve má rozhodujúci vplyv na vývoj jednotlivca počas celého jeho života, a tým aj na vývoj spoločnosti. Podpora vzdelávania a starostlivosti v období raného detstva prinášajú z dlhodobého hľadiska významné sociálne a ekonomické výhody.

V medzinárodných skúmaníach sa na toto obdobie kladie čoraz väčší dôraz, pričom na celom svete pracuje mnoho medzinárodných výskumných skupín zaoberajúcich sa raným detstvom. Skúmaniu obdobia raného detstva sa venujú nielen odborné organizácie, ale aj nezávislé vedecké časopisy v mnohých krajinách sveta. Zvýšený záujem o rané detstvo spôsobuje vývoj kultúrno-spoločenských podmienok 21. storočia. Medzinárodný nárast významu vzdelávania v ranom detstve sa však na Slovensku zatiaľ dostatočne neodráža ani v činnosti odborných organizácií a ani v domácom výskume.

Naša výskumná skupina, ktorá vznikla v januári 2021, sa zameriava práve na mimoriadne citlivé obdobie vo vývoji detí – vzdelávanie, vývoj a rast v ranom detstve. Ide o vek, keď sú deti najcitlivejšie na zmeny, keď ich možno najúčinnejšie rozvíjať a keď môžu byť rozvojové programy najúspešnejšie. Je to tiež obdobie, kedy je včasná intervencia najúčinnejšia. Z tohto dôvodu, je v našom záujme posilniť odborný dialóg na národnej úrovni a v súlade s medzinárodnými trendmi realizovať výskum na národnej úrovni, ktorý sa v posledných dvoch desaťročiach stal stredobodom spoločenského, odborného a vedeckého záujmu. Naším cieľom je tiež poskytnúť priestor na stretávanie sa výskumníkov, vedeckých pracovníkov a študentov pôsobiacich v tejto oblasti, a podporiť tak rozvoj odborných kontaktov a prezentáciu výsledkov výskumu. Za prioritu považujeme tiež rozšírenie súboru nástrojov pedagogickej diagnostiky využiteľných v edukačnom prostredí slovenského školstva s osobitným zameraním na deti s materinským jazykom maďarským na Slovensku.

Výskumné oblasti:

- vedecké skúmanie charakteristík vývoja v ranom detstve a faktorov, ktoré ho ovplyvňujú;
- vedecké skúmanie rôznych vzdelávacích prostredí;
- vedecké skúmanie možností včasnej intervencie;
- vedecké skúmanie foriem starostlivosti v ranom detstve;
- adaptácia a štandardizácia meracích (diagnostických a výskumných nástrojov).

Kľúčové slová: vývoj v ranom detstve, podpora rozvoja, rozvíjanie v ranom detstve, pedagogická diagnostika, prevencia, včasná intervencia, inštitucionálny systém, rodinné zázemie, meracie nástroje (diagnostické a výskumné nástroje), adaptácia, štandardizácia

Zakladateľ a vedúci výskumnej skupiny:

Prof. Dr. Józsa Krisztián, PhD., DSc.

Zakladajúci členovia:

PaedDr. Borbélyová Diana, PhD.

Dr. habil. PaedDr. Horváth Kinga, PhD.

Mgr. Orsovcics Yvette, PhD.

PaedDr. Nagyová Alexandra, PhD.

Členovia:

PaedDr. Szántó Zsuzsanna
Hajduné Holló Katalin

Vedecko-výskumné projekty: Adaptácia a štandardizácia diagnostického nástroja DIFER na zisťovanie aktuálnej vývinovej úrovne 4-8 ročných detí

Začiatok projektu: 2021

Koniec projektu: 2023

Úspešná obhajova projektu: 11.01.2024

Počas realizácie projektu výskumný tím adaptoval a štandardizoval maďarský diagnostický nástroj DIFER, slúžiaci na meranie vývinovej úrovne detí vo veku 4-8 rokov s materinským jazykom maďarský na Slovensku.

Spolupráca s odbornými organizáciami, výskumnými skupinami a zahraničnými expertmi:

Amukune Stephen, PhD., Pwani University, Kenya

Bencéné Fekete Andrea, PhD., Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (Gödöllő, Maďarsko)

Oo Tun Zaw, PhD., Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (Gödöllő, Maďarsko)

Podráczy Judit, PhD., Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (Gödöllő, Maďarsko)

Szabó Norbert, PhD., Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (Gödöllő, Maďarsko)

Zentai Gabriella, PhD., Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (Gödöllő, Maďarsko)

Výskumná skupina raného detsva MTA-MATE

Publikácie:

V1- Zborník

Józsa, K., & Borbélyová, D. (2024, Eds.). *Diagnostic Assessment of School Readiness*. MATE Press.

V1- Vedecká monografia

Borbélyová, D. (2023). *Prechod dieťaťa z materskej školy do základnej školy*. MATE Press.

V2- Časť editovanej knihy alebo zborníka (príspevok, kapitola)

Borbélyová, D., Józsa, K., & Nagyová, A. (2024). Adaptation and standardization of the DIFER tests in Slovakia. In K. Józsa, & D. Borbélyová (Eds.), *Diagnostic Assessment of School Readiness* (pp. 13–30). MATE Press. 10.54597/mate.0104

Podráczy, J., Hajduné Holló, K., Borbélyová, D., Nagyová, A., & Józsa, K. (2024). A comparative analysis of Hungarian and Slovakian preschool curricula. In K. Józsa, & D. Borbélyová (Eds.), *Diagnostic Assessment of School Readiness* (pp. 31–62). MATE Press. 10.54597/mate.0105

Zentai, G., Borbélyová, D., Bencéné Fekete, A., Nagyová, A., Horváthová, K., Orsovics, Y., & Józsa, K. (2024). A comparative analysis of Slovakian and Hungarian primary school curricula. In K. Józsa, & D. Borbélyová (Eds.), *Diagnostic Assessment of School Readiness* (pp. 63–83). MATE Press. 10.54597/mate.0106

Józsa, K., Oo, T. Z., Borbélyová, D., & Zentai, G. (2024). Reliability, validity and measurement invariance of the DIFER tests. In K. Józsa, & D. Borbélyová (Eds.), *Diagnostic Assessment of School Readiness* (pp. 85–139). MATE Press. 10.54597/mate.0107

V2- Príspevok vo vedeckom časopise

Józsa, K., Oo, T. Z., Borbélyová, D., & Podráczky, J. (2024). Deductive Reasoning Skills in Children Aged 4–8 Years Old. *Journal of Intelligence*, 12(3), 33. <https://doi.org/10.3390/jintelligence12030033>

Zentai, G., Borbélyová, D., Bencéné Fekete, A., Nagyová, A., Horváth K., Orsovcics, Y., & Józsa, K. (2023). A szlovákiai és a magyar általános iskolai tantervek összehasonlító vizsgálata a DIFER-készségek fejlesztése szempontjából. *Eruditio-Educatio*, 18(3), 78–94.

Józsa, K., Oo, T. Z., Borbélyová, D., & Zentai, G. (2023). Exploring the Accuracy and Consistency of a School Readiness Assessment Tool for Preschoolers: Reliability, Validity and Measurement Invariance Analysis. *Journal of Intelligence*, 11(10), 189. <https://doi.org/10.3390/jintelligence11100189>

Józsa, K., Oo, T. Z., Borbélyová, D., & Zentai, G. (2023). Exploring the Growth and Predictors of Fine Motor Skills in Young Children Aged 4–8 Years. *Education Sciences*, 13(9), 939. <https://doi.org/10.3390/educsci13090939>

Borbélyová, D., Józsa, K., & Nagyová, A. (2023). Adaptácia a štandardizácia diagnostického nástroja DIFER na zisťovanie aktuálnej vývinovej úrovne 4–8 ročných detí na Slovensku. *Eruditio-Educatio*, 18(1), 3–15.

Podráczky, J., Hajduné Holló, K., Borbélyová, D., Nagyová, A., & Józsa, K. (2022). A magyarországi és szlovákiai óvodai nevelési program összehasonlító elemzése. *Danubius Noster*, 10(4), 107–132.

Borbélyová, D., Nagyová, A., Józsa, K., Hajduné Holló, K., & Podráczky, J. (2022). Štátne výchovno-vzdelávacie programy predprimárnej edukácie Slovenskej republiky a Maďarska. *Disputationes Scientificalae*, 22(4), 15–25. http://disputationes.ku.sk/wp-content/uploads/2022/12/Dspt4_22_s_obalkou.pdf

V2- Časť editovanej knihy alebo zborníka (príspevok v konferenčnom zborníku, abstrakt)

Józsa, K., Oo, T. Z., Borbélyová, D., & Józsa, G. (2023). Social skills development in children aged 4-8 years: A cross-country comparison of Hungary and Slovakia. In L. Gómez Chova, C. González Martínez, & J. Lees (Eds.), *ICERI2023 Proceedings. 16th International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 3326–3335). International Association of Technology, Education and Development (IATED Academy). doi: 10.21125/iceri.2023.0870

Józsa, K., Borbélyová, D., Oo, T. Z., Nagyová, A., Podráczky, J., & Zentai, G. (2023). Measurement invariance and latent mean differences of social skills as a school readiness test for Hungarian preschool children in Hungary and Slovakia. In L. Gómez Chova, A. López Martínez, & I. Candel Torres (Eds.), *EDULEARN23 Proceedings: 15th International Conference on Education and New Learning Technologies* (pp. 7483–7491). International Association of Technology, Education and Development (IATED). Palma de Mallorca, Spain.

- Borbélyová, D., Nagyová, A., Horváthová, K., Józsa, K., Orsovics, Y., Zentai, G., & Bencéné Fekete, A. (2023). Komparatívna analýza štátnych vzdelávacích programov pre 1. stupeň zš Slovenskej Republiky a Maďarska. In K. Kéri, K. Józsa, K. Kanczné Nagy, A. Tóth-Bakos, D. Borbélyová, & T. Mészáros (Eds.), *14th International Conference of J. Selye University Pedagogical Sections: Conference Proceedings* (pp. 27–36). Janos Selye University.
- Borbélyová, D., & Józsa, K. (2023). A magyarországi DIFER tesztek adaptálása Szlovákiában a KEGA projekt keretén belül. Selye János Egyetem XV. Nemzetközi Tudományos Konferenciája. Komarno, Slovakia, 2023. szeptember 13–14.
- Oo, T. Z., Józsa, K., Borbélyová, D., Horváthová, K., Orsovics, Y., & Nagyová, A. (2023). The psychometric properties of the DIFER test in Slovakia and Hungary. *Selye János Egyetem XV. Nemzetközi Tudományos Konferenciája*. Komarno, Slovakia, 2023. szeptember 13–14.
- Józsa, K., Borbélyová, D., & Zentai G. (2023). A DIFER készségek fejlődése a 4-8 éves szlovákiai magyar gyermekek körében. Selye János Egyetem XV. Nemzetközi Tudományos Konferenciája. Komarno, Slovakia, 2023. szeptember 13–14.
- Józsa, K., Oo, T. Z., Borbélyová, D., Zentai, G., Nagyová, A., & Podráczky, J. (2023). Psychometric Properties of Cognitive Ability Tests for Young Hungarian Children in Hungary and Slovakia. In E. Juhász & R. Kattein- Pornói (Eds.), *Az oktatás határdimenziói. Absztraktkötet. Hungarian Conference on Educational Research HuCER 2023* (pp.212–213). Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete.
- Zentai, G., Nagy, A., Bencéné Fekete, A., Horváth, K., Borbély, D., Orsovics, Y., & Józsa K. (2022). A magyar és a szlovák iskolai tartalmi szabályozó dokumentumok összehasonlító elemzése 1-2. osztály esetében. In *Oktatás egy változó világban – Kutatás, innováció, fejlesztés. Hungarian Conference on Educational Research, HuCER 2022*. Absztraktfüzet. (pp. 172–173.) Budapest: Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem.
- Podráczky, J., Hajduné Holló, K., Borbélyová, D., Nagyová, A. & Józsa, K. (2022). A magyar és szlovák óvodai nevelési program összehasonlító elemzése. In Kéri, K. Kissné Zsámboki, R., Németh, D. K., & Pásztor, E. (Eds.), *Egy nyelvet beszélünk? Gyermeklét és pedagógia a nyelvi, kulturális és társadalmi terek kontextusában* (pp. 62–63). Sopron: Soproni Egyetem Kiadó.
- Hajduné Holló, K., Borbélyová, D., Zentai, G., & Józsa K. (2022). Magyarországi és szlovákiai magyar gyermekek elemi kombinatív képességének fejlődése 4-8 éves korban. In Kéri, K. Kissné Zsámboki, R., Németh, D. K., & Pásztor, E. (Eds.), *Egy nyelvet beszélünk? Gyermeklét és pedagógia a nyelvi, kulturális és társadalmi terek kontextusában* (pp. 64–65). Sopron: Soproni Egyetem Kiadó.
- Borbélyová, D., Nagyová, A., Horváth, K., Józsa, K., Orsovics, Y., Zentai, G., & Bencéné Fekete, A. (2022). Komparatívna analýza štátnych vzdelávacích programov pre 1. stupeň ZŠ Slovenskej republiky a Maďarska. In Ambrus Attila Józsefné et al. (Eds.): *14th International Conference of J. Selye University: Pedagogical Sections*. (p.27-36). Komárno: Univerzita J. Selyeho.
- Borbélyová, D., Józsa, K., Orsovics, Y., & Horváth, K. (2021). Pedagógiai diagnosztika kurzus az óvópedagógus képzésben. In Ábrahám, G. et al. (Eds.) *Kárpát-medencei magyar tannyelvű pedagógusképzők 1. kongresszusa* (p.21.). Pécs: Pécsi Tudományegyetem.
- Borbélyová, D., & Korcová, M. (2021). A tanulók kritikus elemi alapkészségeinek mérése az első évfolyamban. In Csehiová, A. et al. (Eds.) *13th International Conference of J. Selye University: Pedagogical Sections*. (p.105-123). Komárno: Univerzita J. Selyeho.

Vedecké podujatia a konferencie:

2021

Názov podujatia: XIII. Medzinárodná vedecká konferencia Univerzity J. Selyeho 2021

Typ podujatia: vedecká konferencia

Dátum: 09.-09.09.2001

Organizátor podujatia: Univerzita J. Selyeho

Názov príspevku: A tanulók kritikus elemi alapkészségeinek mérése az első évfolyamban

2022

Názov podujatia: Hungarian Conference on Educational Research HuCER 2022

Typ podujatia: vedecká konferencia

Dátum: 26.-27.05.2022

Organizátor podujatia: HERA, Združenie maďarského pedagogického výskumu, Budapešť

Názov príspevku: A magyar és a szlovák iskolai tartalmi szabályozó dokumentumok összehasonlító elemzése 1-2. osztály esetében

Názov podujatia: 15. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia

Typ podujatia: vedecká konferencia

Dátum: 28.04.2022

Organizátor podujatia: Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kara a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Neveléstudományi Intézete

Názov príspevku:

1. A magyar és szlovák óvodai nevelés összehasonlító elemzése
2. Magyarországi és szlovákiai magyar gyermekek elemi kombinatív képességének fejlődése 4-8 éves korban

Názov podujatia: XIV. Medzinárodná vedecká konferencia Univerzity J. Selyeho 2022

Typ podujatia: vedecká konferencia

Dátum: 12.-13.09.2022

Organizátor podujatia: Univerzita J. Selyeho

Názov príspevku: Komparatívna analýza štátnych vzdelávacích programov pre 1. stupeň ZŠ Slovenskej republiky a Maďarska.

2023

Názov podujatia: ICERI2023 (16th annual International Conference of Education, Research and Innovation)

Typ podujatia: vedecká konferencia

Dátum: 13.-15.11.2023

Organizátor podujatia: IATED- Seville (Spain)

Názov príspevku: Social Skills Development in Children Aged 4-8 Years: A Cross-Country Comparison of Hungary and Slovakia

Názov podujatia: XV. Medzinárodná vedecká konferencia
Univerzity J. Selyeho 2023

Typ podujatia: vedecká konferencia

Dátum: 13.-14.09.2023

Organizátor podujatia: Univerzita J. Selyeho

Názov príspevku:

1. A magyarországi DIFER tesztek adaptálása Szlovákiában a KEGA projekt keretén belül
2. The psychometric properties of the DIFER test in Slovakia and Hungary
3. A DIFER készségek fejlődése a 4-8 éves szlovákiai magyar gyermekek körében

Názov podujatia: EDULEARNE 23; 15th International Conference on Education and New Learning Technologies

Typ podujatia: vedecká konferencia

Dátum: 03.-05.07.2023

Organizátor podujatia: IATED (online)

Názov príspevku: Measurement Invariance and Latent Mean Differences of Social Skills as a School Readiness Test for Hungarian Preschool Children in Hungary and Slovakia

Názov podujatia: Hungarian Conference on Educational Research HuCER 2023

Typ podujatia: vedecká konferencia

Dátum: 26.-27.2023

Organizátor podujatia: HERA, Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete, Budapest

Názov príspevku: Psychometric Properties of Cognitive Ability Tests for Young Hungarian Children in Hungary and Slovakia

2024

Názov podujatia: 17. Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia

Typ podujatia: vedecká konferencia

Dátum: 25.04.2024

Organizátor podujatia: HERA, Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete, Budapest

Názov príspevku: A szlovákiai óvodai nevelés tantervi reformjai a 21. században